

DEVLET HİZMETİ, ÖZEL SEKTÖR VE ROTARY’DE İZ BIRAKMIŞ BİR DUAYEN

TEVFİK ALTINOK

Mehmet Adıgüzel - İstanbul - Levent Rotary Kulübü GDB

“Ben 17 yaşında ilk kez iş hayatıma Orta Doğu Teknik Üniversitesi inşaatında, bir aylığına geçici işçi statüsünde başladım. Şantiye şefi, “yevmiye 10 lira, git işe başla” dedi, O sırada ambarda eleman ihtiyacı varmış, gittim orada işe başladım.”

Mehmet Adıgüzel (MA): *Tevfik Bey merhaba, söyleşimize hoş geldiniz.*

Tevfik Altınok (TA): Hoş bulduk Sevgili Adıgüzel... Öncelikle ve özellikle teşekkürlerimi sunuyorum, hele hele ilk söyleşiyi benimle yapma konusunda gösterdiğiniz lütf için.

MA: *Rica ederim Tevfik Bey... Malumunuz üç bölgede yayın yapan Rotary Dergisinde yayınlanacak bu söyleşimiz. Söyleşimizin formatı; gerek iş ve meslek hayatında gerekse Rotary’ e hizmette iz bırakmış insanları kapsamaktadır. Buradaki amaç; tecrübelerinizi Rotary camiası ile paylaşmaktır. Öncelikle Tevfik Altınok kimdir kısaca kendinizi tanıtır mısınız?*

TA: Eğer uzun anlatırsam sayfalar alabilir... Kısaca ana başlıkları ile söylersem, Maliye Müfettişi, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı, Yüksek Öğretim Kurulu Üyesi, Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi ve Finansal Hizmetler Grubu Başkanı, Fona Devrolunan 17 Bankanın aynı anda Ortak Yönetim Kurulu Başkanı, yurt içi ve yurt dışındaki pek çok kuruluştaki çeşitli kademelerde görevler...

MA: *Özgeçmişinize bakmıştım Tevfik Bey... Bu kadar kısa olmadığını ben de biliyorum demekle yetineceğim. Peki, Tevfik Bey iş hayatınız ya da meslek hayatınız nasıl başladı?*

TA: Meslek değil de ilk işe başlayışımı sorarsanız “işçi statüsünde” işe başladım derim.

MA: *Nasıl yani, işçi mi dediniz?*

TA: Evet yanlış duymadınız, Ben 17 yaşında ilk kez iş hayatıma Orta Doğu Teknik Üniversitesi inşaatında, bir aylığına geçici işçi statüsünde başladım. Şantiye şefi, “yevmiye 10 lira, git işe başla” dedi, O sırada ambarda eleman ihtiyacı varmış, gittim orada işe başladım. Bir aylık süreyi doldurana kadar da ambarda çalıştım. Son günlerime geldiğimizde ben, ambarın tüm stok sistemini, çalışma şeklini değiştirmiştim. İşten çıkmama birkaç gün kala dediler ki şantiye şefi seni ambarda bekliyor.

MA: *Demek planlamacı yönünüz daha o günden ortaya çıkmış...*

TA: Sanırım öyle... Gittim şantiye şefimiz ambarda dolaşılıyor... Yaptırdığım rafları kastederek “Kim yaptı bunları?” diye sorunca, içimden dedim ki, “Ooo başımıza iş açtık herhalde!” Yine de, “Ben yaptım efendim” dedim. Detayını da anlattım. Stok kontrol sistemi, stok kontrolü desem de hiçbir şey söylemeden ambardan ayrıldı. Olanları kafamda çözmeye çalışırken bir aybaşı geldi, 300₺ almam gerekirken mutemet 500₺ verince, “Bana fazla para verdiniz” dedim. Mutemet “Hayır, şantiye şefi böyle söyledi” dedi. “Oh bir güzel, Bodrum’da tatil” düşüncesi ile eve geldim annem ısrar etse de, Ben “yarın ilişkimi kesip tatile çıkıyorum” diye kestirip attım...

MA: *Tabii gençlik havası da var...*

TA: Ertesi gün işe geldim, aklımda ilişkiyi keseceğim, dediler ki şantiye şefi seni çağırıyor... Gittim şantiye şefinin yanına, dedi ki “Sana dün aylık ne verdiler?” “500₺ verdiler” dedim. “Biz seninle ne konuşmuştuk?” dedi. Benden cevap yok... Döndü “300₺ değil miydi? Günlük 10₺ yevmiye ile çalışacaktın... Hiç düşünmedin mi? Niye verdiler bu parayı diye?” dedi. Benden cevap yine yok... Devamla, “Evladım bir adam beğenilirse fazla para verilir, git işinin başına...” dedi. Sonrasında ben fakülteyi bitirinceye kadar 3 yıl daha çalıştım... Üç yılın sonunda, “maaşımı artırırsanız işe devam ederim” dediğimde şantiye şefi bu kez “seni kovuyorum” demez mi! Kısacası maaş artırmaya gitmişken bir anda işimden oluverdim.

MA: *Kovuyorum derken ironi mi yapıyor?*

TA: Hayır hayır gayet ciddi... “Dinle bakalım” dedi. “Sen buraya geldiğin ilk gün ben Mülkiyede okuyorum dedin. Benim babam da senin okulundan mezun, valilik yaptı, müfettişlik yaptı. Şimdi de genel müdür. Ben git adam ol diye kovuyorum seni... Yoksa sen burada kalırsan sana katip derler, haberin ola!...”

MA: *Harika Üstat... Gerçekten harika.*

TA: Demek ki daha ilk işimde bir iz bırakmışım ne dersin?

MA: *Ben o zaman, planlama ve mali konulardaki hâkimiyet daha 17 yaşındayken, cevher olarak ortaya çıkmış derim...*

TA: Bilemem. Ben öyle bir yorum yapmamıştım o zamanlar.

MA: *Anlattıklarınızdan çıkan sonuç bu zaten ben kafamdan yorum yapmıyorum... (gülüşmeler)*

TA: Ondan sonrasında dolayısıyla ben, işe işçi, kâtip ya da şantiyede değil, mademki Mülkiye'yi bitirdim, nerede imtihan varsa orada müfettiş olmalıyım demeye başladım. İlk girdiğim sınavda da başarılı oldum ve Maliye Müfettişi olarak asıl mesleğim olan göreve kamuda başlamış oldum.

MA: *Sizinle röportaj yaparken tam detaylarına girersem kesin bir kitap çıkar ortaya ondan şüphem yok... O yüzden Sizin söylediğiniz gibi mazur görün atlayarak gidelim...*

TA: Tabii ki atlayarak ilerleyelim. İşte Devletteki görev süreme baktığımız zaman 1964 te ben başlamış oldum Maliye Müfettişliğine... Benim okuldaki yabancı dil dersim Fransızcadır, İngilizce öğrenmem lazım dediğimde, Maliye Teftiş Kurulu beni Cambridge Üniversitesine gönderdi. İngilizceyi de o sayede öğrendim.

MA: *Yani Fransızca ve İngilizce, iki yabancı dil.*

TA: Evet... Ardından Hazine...

MA: *Hangi sene başladınız?*

TA: 1974, Şimdi söyleyeceklerim böyle sonu dörtle biten yıllar olarak kronolojik sırayla girmiş oldu... Yani, 64, 74 ve 84 yıllarında meslekte değişimler yaşadım...

MA: *Yani bir bakıma kırılma noktaları mı demek istiyorsunuz?*

TA: Onu da diyebiliriz. 64 te Maliye Müfettişi, 74 de Hazine, 84 de kamu görevinden ayrılış ve özel sektör...

MA: *Anladım 84 ile birlikte özel sektöre derken Koç'a geçtiniz.*

TA: Doğru... Ama söyleşimizde meslekte nasıl bir iz bıraktığımı sorarsanız, biliyorsunuz memuriyette üç yılda bir terfi edilir, denk geldi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu o sıralarda yeni yürürlüğe konulunca, terfi düzeni biraz değişti. Ben de 74' te Hazine'de müşavir, 75' te genel müdür yardımcısı, 76' da başyardımcı, 77 de de Hazine Genel Müdürü oluverdim. Normalde bu kadroları geçebilmem için 3 er yıldan 12 yıl gerekirken, 4 yıl sonra gelmiş geçmiş en genç Hazine Genel Müdürü unvanını almış oldum.

MA: *Tevfik Bey ne diyebilirim... Koç'a*

“Meslekte iz bırakma dediğiniz için YÖK te benim ayrıldığıım 2004 yılına kadar üst üste 3 dönem yani 12 yıl YÖK üyeliği yapan tek üye ben oldum. Sonra ki yıllarda bu rekoru kıran oldu mu bilmiyorum. 2000 yılında ise 17 ayrı bankanın aynı anda Ortak Yönetim Kurulu Başkanlığını yaptım.”

geçişinizin ilginç bir hikâyesi olduğunu duymuştum. Vehbi Bey’in sizi Demirel’ den rica etmesi üzerine Koç’a geçtiniz değil mi?

TA: Tam tersine... Benim Koç’a geçişim 1984, Koç da çalışırken Süleyman Bey 1991 senesinde benim tekrar Hazine’ye geçmemi istedi...

MA: Anladım, Özal hükümetleri sonrası dönemden bahsediyorsunuz.

TA: Evet. Ama eğer ki Koç’a nasıl geçtiniz diye soruyorsanız, Hazinesinin başında görevdeyim, Turgut Özal ısrarla Hazine’yi Başbakanlığa alacağıım diyor... Biz o zamanların antika memurlarından olduğumuz için olsa gerek Başbakan’a, “hayır alamazsınız” diyebiliyoruz...

MA: Sonra?

TA: Hazine Başbakanlığa bağlanınca ben de istifamı verdim. Hayır dediler hiç bir yere gidemezsin, 6 ay istifam kabul edilmedi. 6 ayın sonunda ise bu kez ben ısrarcı oldum, “buyurun dedim ben gidiyorum” dedim.

MA: Normalde Hazine’nin Başbakanla direkt muhatap olması adına bu önerilen yöntem, prestij açısından daha müspet bir durum gibi geliyor bana...

TA: Öyle görünür ama işin yürümesi açısından yanlış bir karardır...

MA: Fakat işin yürümesi kuralına göre yürümesi açısından menfi bir yönü mü var?

TA: Elbette... 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, sonra da 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Denetimi Kanunu diye iki Kanuna da bakarsanız, Osmanlı döneminde Fatih Sultan Mehmet’ in kurduğu ilk Devlet Hazinesi düzeni vardır. Cumhuriyet kurulduğunda da Atatürk Hazineyi bu düzene göre yeniden oluşturmuştur. Bu düzen oturmuş, Fransız sistemidir. Bu sistem bozulmak istenince ben de ayrıldım.

MA: O noktadan sonra Koç Holding dönemi başlamış oldu diyelim.

TA: Doğru... Tabii Koç’ da neler yaptınız dersiniz 16 sene civarında bir görev sürem oldu.

MA: Yani 1984 ten 2000 yılına kadar

TA: Evet... Ama biraz önce sorduğunuz Demirel sorusuyla ilgili olarak, Süleyman Bey Vehbi Bey’i 1991 yılında telefonla arayarak “bize Hazineyi yönetecek adam lazım” diyor ve ısrarla bu bir “askerlik görevidir” deyince de ben kendimi tekrar kamu görevinde Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı görevinde buluyorum. Kısacası bu kez Koç’tan kamu görevine geri dönüyorum...

MA: Gerçekten çok enteresan...

TA: Daha da enteresanı bir buçuk yıl sonra emekliliğimi isteyip 1993 yılında tekrar Koç’a geri dönüyorum...

MA: Tefvik Bey isterseniz önce Koç’ da görevde bulunduğunuz 1984-2000 yılları arasını anlatsanız

TA: O zaman Koç Topluluğunda geçen süreçte ne tür bir iz bıraktığıımdan kısaca söz edeyim. Ben Koç Topluluğunda Koç Holding Finansman Başkanı sıfatı ile başladım. Tek başıma idim. Koç Bank’ı kurdum, Bankanın bağlı şirketleri olarak yurt içinde ve yurt dışında Finans Grubunu oluşturan 10 şirketin kurulmasını sağladım ve profesyonel kadrodan Holding Yönetim Kuruluna ilk seçilenlerden yönetim kurulu üyelerinden oldum. Koç’tan ayrılırken de Finans Grubunda çalışanların sayısı 4550’yi aşmış Grup olarak da Koç Topluluğunun en karlı grubu konumuna gelmiştik...

MA: Müthiş, gerçekten müthiş Üstad... Siz Süleyman Beyden başka Turgut Beyle de çalıştınız değil mi?

TA: Elbette... Hazine’de genel müdürlüğüm, genel sekreterliğim ve müsteşarlığım sürecin de Süleyman Demirel, Bülent Ecevit, Bülent Ulusu ve Turgut Özal ile çok yakın çalışma şansına sahip oldum.

MA: Başka, dersem?

TA: Yurt dışı kuruluşlardan kısaca söz etsem tabii IMF, Dünya Bankası, Avrupa Kalkınma Bankası, İslam Kalkınma Bankası, OECD, Asya Kalkınma Bankası diye uzar gider konu... Meslekte iz bırakma dediğiniz için YÖK te benim ayrıldığıım 2004 yılına kadar üst üste 3 dönem yani 12 yıl YÖK üyeliği yapan tek üye ben oldum. Sonra ki yıllarda bu rekoru kıran oldu mu bilmiyorum. 2000 yılında ise 17 ayrı bankanın aynı anda Ortak Yönetim Kurulu Başkanlığını yaptım. Bir yıl içinde de bu bankaların tamamını kapatan Başkan konumunda idim. Bilmiyorum böyle bir görevi Dünya’da bin başka kişi var mıdır?

MA: Son olarak Rotary’de ki yıllarınızı ve Rotary çatısı altında verdiğiniz hizmetleri sormak istiyorum.

TA: Rotary’e girmeme Rahmi Koç vesile olmuştur. Uzun yıllar Rotary üyeliğim ve 2 dönem başkanlık görevim oldu... Rotary ile olan gönül bağım halen kopmuş değil. İşte, en son Büyük Kulüp’te genç Rotacatlarımızla konuşmacı olarak bir araya geldim ve yaklaşık 100 kişi katılmıştı. Bu benim için olağanüstü bir mutluluk oldu.

MA: Sizin, bizim bu formatımıza bu kadar uygun olduğunuzdan hiç şüphem yoktu. Hem iş hem meslek hem de Rotary açısından bunun hakkını ziyadesiyle teslim eden bir kişiliğiniz. Vakit ayırdığınız için çok çok teşekkür ederim.

TA: Ben de çok çok teşekkür ediyorum, tüm Rotaryen Dostlara sevgi ve saygılar...